

Raamatusoovitus

Joonistatud ruum. Tõid Eesti Arhitektuurimuseumi kogust

Muuseumi südameks on tema kogud. Arhitektuurimuseumi kolleksiooni üks väärtuslikemaid osi on arhitektuursed joonised: abstraktsed kavandid, detailideni viimistletud vaated ja suurejoonelised linnaruumilised lahendused, mille autor on paberile pannud oma käega. See on muuseumi n-õ kullafond, millest mitmed tööd on vaataja ees esmakordselt, teised aga leidnud juba laia tunnustust oma kunstilise väljendusrikkuse poolest. Raamatus ära toodud ligikaudu 150 joonist annavad pildi arhitektide visuaalse mõtte ajaloost alates 20. sajandi algusest kuni 1990. aastateni,

praeguse digitaalajastu alguseni. Need on joonistatud ruumid, milles on esikohal arhitektide isikupära, aga ka ajastuomane kujutamiseviis ning soov arhitektuur publikule lähemale tuua. Lisaks albumile koos jooniste täpsete kirjeldustega ja taustalooga leiab raamatust ülevaate nii arhitektuurimuseumi kui ka arhitektuurijooniste ajaloost ning nende rollist tänapäeval. Mahuka väljaande eesmärk on tutvustada muuseumi kogu ning tõsta teadlikkust arhitektuurijooniste väärtuslikkusest, tänades ühtlasi kõiki annetajaid, tänu kellele on raamatus lahti rulluv arhitektuuriajalugu visuaalselt palju rikkam.

Koostajad: Sandra Mälk, Mait Väljas, Anne Lass, Triin Ojari
Kujundaja: Kristo Kooskora
Väljaandja: Eesti Arhitektuurimuseum, 2018
Raamat on eesti ja inglise keeles
Hind Arhitektuurimuseumi raamatupoos 25 €

Avatud Majad nr. 48

Tallinna tööstusarhitektuuri uus elu

14.06.2019

Grupijuht Liina-Liis Pihu, arhitekt

NB! Kõigile registreerunud osalejatele nime alusel ühekordne tasuta sissepääs Eesti Arhitektuurimuseumi!

EESTI ARHITEKTUURIMUSEUM
MUSEUM OF ESTONIAN ARCHITECTURE

EESTI KULTUURKAPITAL

Tallinna tööstusarhitektuuri uus elu

Tööstusalad on oma suuruse tõttu tihti gentrifitseeritud linnakud, mis on täis huvitavaid ruume, mille sarnaseid elamu- piirkondades pole – need on ruumid, mis on projekteeritud mitte inimestele, vaid masinatele, laevadele, seadmetele. Tihti on tööstusalade asukoht strateegiliselt valitud, olgu siis mere või raudtee ääres, ning ligipääs neile raskendatud. Ekskursiooni käigus uurime, kuidas avatakse endiseid suletud tööstus- ja transpordialasid linnakodanikele.

Suured muutused linnaruumis võivad võtta aastaid, isegi aastakümneid. Planeerimine, projekteerimine, rahastuse leidmine, ärimudeli väljatöötamine, kooskõlastuste hankimine, tuhandete ruutmeetrite väljehitamine on aja- ja ressursimahukad ettevõtmised. Ekskursiooni fookuses on endiste tööstuskomplekside väärindamine ja tänapäevased kasutusviisid. Sukeldume gentrifitseerimise protsessi keskmesse ning uurime, milliseid meetodeid kasutatakse erinevate piirkondade elustamiseks ja kes on uuedustega taga.

Tallinna Sadam

Tallinna Vanasadam on Eesti suurim turismivärv – Vanasadamat läbib aastas üle 10 miljoni reisija, sealhulgas üle poole miljoni kruisireisija. Kaupade käitlemine on Vanasadamast liikunud aja jooksul üha enam Muuga sadamasse ja Paldiski Lõunasadamasse. Täna tegeleb sadam lisaks transpordile arendusplaanidega, mis on suuresti seotud linnakeskkonna loomise ja kinnisvaraarendusega, milles põhiohk on sadama ühendamisel ülejäänud linnaga.

Linnaehituse seisukohast on oluline, et Tallinna Sadam suudaks luua kesklinna mereäärsetele aladele inimkeskse ja hea avaliku ruumi, mis on atraktiivne erinevatele kasutajagruppidele. Ruumi, kus on tegevust nii koeraomanikul, rulasõitjal kui ka lastel ja eakatel. Tallinna Sadama A-terminali esine ala on pikalt kuulunud autodele – sellelt alalt toimus autode pealesõit laeva. Nüüdseks on autoliiklus eemale nihutatud ning suur mereäärne asfaltplats peamiselt jalgsi liiklejate käiguteeks. Kuidas aga muuta sadama endine transiitla meeldivaks linnakeskkonnaks? Kui kaua võtab aega visiooni elluviimine – planeerimine, projekteerimine, kooskõlastamine, ehitamine?

KODA Park elustab ala uute funktsioonide toomisega kunagisele suletud alale. Liigutatavatest KODA moodulmajadest koosnev hüpikasum on linnaehituslik ettevõtmine, mis loob põhjuseid ja harjumusi sadamaala aktiivseks kasutamiseks nii kohalike kui ka külaliste seas. Asum koosneb 20 kompaktselt KODA majast, mille funktsioonid varieeruvad majutusest, kauplustest, kohvikutest büroode ja kobarkontoriteni. Uudse kontseptsiooniga KODA Park võimaldab linnal kiiresti muutuda – terve küla püstitatakse vaid paari kuuga, seda erinevalt traditsioonilisest ehitusviisist, kus kooskõlastusteks ja hoonete rajamiseks võib kuluda aastaid.

www.ts.ee
www.kodasema.com

Volta kvartal

Volta tehase, kus esimesel Eesti iseseisvusperioodil toodeti elektrimasinate, tikkude ja trikootaži kõrval ka toiduõli, pesu ja küpsiseid, muutub peagi kaasaegsemat sorti elustiilikeskuseks, millesse püütakse luua hästi toimivale linnale omane tihedus ning tuua tegutsema parajal määral ettevõtteid. Koplit kutsutakse mõnegi moeka tallinlase poolt

juba uueks Kalamajaks. Volta kvartal paikneb just sellel piiril ja on nende unistuste ankrus.

Volta Kvartal, mida arendaja Endover reklaamib kui „Tallinna stiilseim mereäärne elu- ja ärikvartal“, on üks konkreetne näide Tallinna kinnisvaraarendustest. Volta Kvartal on kavandatud elustiilikeskuseks, kus on põimitud nii elu kui ka äri meelelahutuslike funktsioonidega. Kvartal asub linna trendikaima piirkonna, Kalamaja, mereäärses osas, südalinna läheduses. Unikaalsust loob arhitektuur, mis kombineerib ajaloolist ja tänapäevast. Elumajade ja büroohoonete ümber on planeeritud puhke- ja rohealad ning maa-alused parkimiskohad.

Volta kvartalis, mille valmimist planeeritakse 2022. aastaks, on siiani (või taas) mõni hoone ka kasutuses, kuid samas leidub mitmeid mahajäetud paekivirajatisi. Tegemist on 120 000 m² arendusega, mille eesmärk on elavdada Volta piirkonda ning teha sellest aktiivne elurajoon. Kvartalisse oodatakse elama noori kalamajalikku miljööd austavaid peresid ning tööle mõnusat (aed) linlikku keskkonda hindavaid idufirmade innovaatoreid.

<http://endover.ee/voltakvartal/kvartalist/>

Põhjala tehase

Kopli poolsaarel üle kolmveerand sajandi töötanud, 1924. aastal loodud Põhjala kummitööstus oli edukas nii sõdadevahelisel perioodil kui ka nõukogude ajal. 1930ndate alguses töötas tehases ligikaudu 80 inimest, kümnendi lõpuks juba 300. Insener Harri Feldmanni ettevõtte tootis 1939. aastal päevas 1200–1400 paari jalanõusid, lisaks jalgrattakumme, gaasimaskide kummiosi jm. 1978. a toodeti jalatseid juba 1,9 miljonit paari. Põhjala tehase tegutses aastatel 1924–1998, peale mida jäid tehasehooned tühjalt seisma. 2019 aastal loodi tehase omanike initsiatiivil MTÜ Põhjala tehase, mis juhib ja korraldab tehasealal kultuuritegevust. Ala elavdatakse mitmesuguste kultuurisündmuste ja ekskursioonidega. Tehasealal tegutseb vabatahtlike initsiatiivil kogukonnaaed. MTÜ suhtleb aktiivselt kohalike elanike ning ruumide elustamisest huvitatud osapooltega, kelleks on põhiliselt kunstnikud, alustavad ettevõtjad, ürituste korraldajad. Vanu ehitisi kohandatakse tasapisi töökeskkonnaks. Otsitakse kaasmõtlejaid ja aktiivseid inimesi, kellel on huvi tühjadesse hoonetesse elu tuua. Tegevuse eesmärgiks on aidata kaasa aktiivse kogukonna tekkimisele, mis omakorda toob piirkonda tähelepanu, kasutajaid ja investeeinguid. MTÜ Põhjala tehase oluliseks märksõnadeks on kestlikkus ning kultuur.

www.pohjalatehas.ee

Tekstid: MTÜ Ruumiringlus